

SUCEAVA

Mai-Iunie 1926

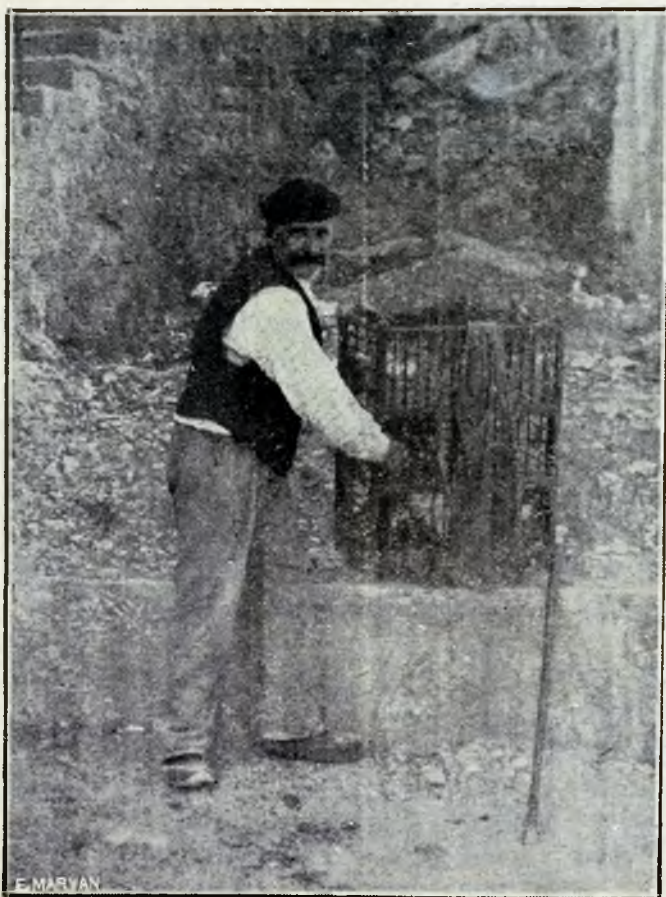
AN. I
1926

FĂT-FRUMOS

REVISTĂ DE LITERATURĂ ȘI FOLCLOR

Redactor: Leca Morariu

Nr. 3

ISTROROMÂNUL IVE CLANIAȚ
fotografiat în 5/8 1910

Editori: Leca Morariu și Bucur Orendovici

Apare tot la două luni

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA :

SUCEAVA, Spital

ABONAMENTUL (achitat anticipativ):

În Țară 100 lei pe an

În Străinătate 300 lei pe an

Colaboratorii plătesc*) jumătate!

CUPRINSUL :

Leca Morariu	„Cronica“
V. Bogrea	Sonet
D. Furtună	O scrisoare a lui Creangă
Solsovia	Musca și albina (fabulă)
At. Mitric	În lumea visuri or
Al. Brateș	Foi de toamnă (versuri)
Leca Morariu	Cu Istoromânul Ive Claniaț
Ax. Bilețchi	Fata Radului (cântec bătrânesc)
Gh. Maxim	Pe urmele lui St. O. Iosif
Cimilituri bucovinene	culese de Ioan Boca
Leca Morariu	Până ajunge orbul să-și
	capete vederile (poveste)
Cântece	culese de P. Cârstean,
	D. Dan și L. Morariu
N. N. Răutu	Răbojul cărților
D. Furtună și L. Morariu	Multe și mărunte ...
Bibliografie	— De-le administrației
Supliment:	Pisania ctitoricească dela biserica Învierea
	Domnului, Suceava

*) Li se atrage însă atenția că mai sânt și reviste cari își plătesc colaboratorii!

AN. I

1926

FĂT-FRUMOS

REVISTĂ DE LITERATURĂ ȘI FOLCLOR

REDACTOR: LECA MORARIU

Nr. 3

„Cronica...”

Un V. C. din „Neamul românesc literar” An. I 1926 Nr. 15 e prea îngrijorat de selbătăcia ciobanului „Făt-frumos” al revistei noastre. Și-și spune îngrijoratul V. C. temerea cu cuvintele: „Nouă însă ni-e teamă că pornind la luptă cu armele pe cari ni le prezintă..., simpaticul Făt-frumos își va da intențiile de rușine”.

Răspundem: Frica de rușine o lăsăm pe seama altora, fiindcă „armele” noastre sânt, nu goale vorbării, ca cele din criticele, recenziile și cronicile atâtor mafii de reviste, — ci „armele” noastre sânt dovezile! O pildă!

În „Neamul românesc literar” An. I 1926 Nr. 6 d-l N. I(orga) are pentru traducerea lui V. Tempeanu, *Ifigenia în Taurida* o apreciere ca aceasta: „Traducerea *Ifigeniei în Taurida* a lui Goethe de dl. Virgil Tempeanu e o minune de adevăr și de armonie. Cărticica tipărită la Arad în Biblioteca Sămănătorul ar putea servi drept text pentru reprezentare la Teatrul Național, pângărit prin falsa artă clasică și bizantină”.

Precizăm! Traducerea d-lui V. Tempeanu e, ca mai toate — dar toate, toate — traducerile noastre, sub-mediocră! Submediocră nu numai pentru atâta înșirare de vorbă neromânească, de vorbă vitregă (= nu prea lămurită) bunului simț al limbii noastre ca d. p. greoaiele stihuri:

„Eroii toți ai lumii¹⁾ dinainte” (49)

(„Und die Gestalten der erlauchten Vorwelt“)

„Aceasta nu-i în stăpânirea noastră” (73)

(„Das steht nun einmal nicht in unser Macht“),

¹⁾ Ortografia: „ai lumii” (49) — dar „speranței” (47) să zicem că aparține (ca și atâtea, — iarăși: să zicem... — greșeli de tipar: „Ochii lor cei sunbrii” 53; „Din ochii noștri” 110) incuriei redacționale a bibliotecii „Sămănătorul”!

— și submediocră cu versuri atât de puțin eufonice ca :

„Nu îți roști sentința ție însuți“ (93)

(„Sprich unbehutsam nicht dein eigen Urteil“)

— și submediocră în toată nevolnicia ei de spălăcire a plasticității și colorii textului Ghoetian :

„Heraus in eure Schatten, rege Wipfel

Des alten, heil'gen, dichtbelaubten Haines,

Wie in der Göttin stilles Heiligtum,

Tret ich noch jetzt mit schauderndem Gefühl,

Als wenn ich sie zum ersten Mal beträte,

Und es gewöhnt sich nicht mein Geist hierher“. —

— „In umbra ta, poiană veche, sfântă,

Ca și în sanctuarul Artemidei

Mă 'ndrept acum tot plină de durere;

Ca 'n ziua cea dintâi streină-s astăzi...“ (5),

— ci-i submediocră cu atâtea, atâtea infracțiuni chiar față de cele mai elementare condițiuni ale a) bunului stil și ale b) tehnicei versului.

Deci : a)

1. Abuzivul pronume personal de lângă verb, atât de necesar în franțuzește, în nemțește, în englezește etc., dar nu în românește, unde pronumele verbului numai accentuat își are rostul¹⁾: „Eu să pier? Eu? Niciodată!“ Alecsandri, *Sentinela română*; „a veni ea și vremea aceea“ Creangă, *Harap Alb*; „Hai mândrușo la urzici, Tu pe spate, eu pe brânci“ Cântec popular — pronume atât de *umflătură* în traducerea d-lui Tempeanu: „De când eu te cunosc pe aceste locuri“ (8); „De când el și-a pierdut copilul“ (12); „Ea se'mpăcă; nici nu doria ea sânge“ (24); și item aceeași podoabă stilistică la pag. 9, 14, 21, 22, 29, 30, 34, 40, 44, 45, 47, 49, 54, 58, 60, 61, 66, 67, 70, 73, 75, 76, 78, 81, 83, 84, 85, 91 92.

2. Abuzivul pronume posesiv (de calapod iarăși strein: francez, englez, italian, german etc.) în loc de reflexivul posesiv (ca în limbile slave!!) neaoș și autentic românesc²⁾; deci greșeala: „Naie... bea păharul lui de bere“ Caragiale, *Situațiunea în vol. Momente*, în loc de sintaxa justă: „Iară Vasilie Vodă își pierduse toată nădejdea de viață și și-au chiămatu toate slugile câte avea... și

¹⁾ Pentru această chestiune cf. și Ion Gorun, *Știi românește?* 1911, 42 - 43.

²⁾ Cf. și Leca Morariu, *Dumuri moldovene* 1925, 85.

și-au împărțitu toată averea loru..." Ion Neculce, *Letopiseț* ed. Kogălniceanu, tom. II 1872, 186. Greșală deci care-i și a traducătorului V. Tempeanu: „Nu turbura sufletul meu... (74); „Ușor ridică aripile sale“ (78); „Păstrați icoana voastră tot curată“ (85) și item, aceeași infracțiune stilistică 34, 38, 71, 74, 77 și 78.

3. Neglijarea pronumelui personal ca anticipație și subliniere a regimului în dativ și acuzativ, — particularitate sintactică (atât de general neglijată!) specific românească; cf.: „Îi va avea în cinste pre boieri“ Neculce loc citat 197; „pilde(le) lui, care pre mulți îi întoarce spre folos“ *Isopia Voroneșeană* manuscris din 1801, 114. Și deci nu: *El* (sic) taie pe micuții“ (22) ci, poate: „Îi taie pe copii..."!

4. Articolul nehotărît abuziv¹⁾: „Prin ce-mi probezi că ești un fiu de rege“ (102). Bunul stil românesc va zice: „Sânt fată mare, domnule“ Patrașcanu, *Trei comedii* 25, nu: „sânt o f. m.“! Francezul, Englezul, Neamțul nu pot renunța la acest articol nehotărît. E o particularitate sintactică iarăși specific românească această reliefiere a frazei prin omiterea nedeterminării (*un, o*): „Eminescu... era om nu numai cu multă știință de carte, ci și..." Slavici în „Viața Românească“ XIII 1921, vol. 45, 355, — particularitate de care V. Tempeanu nu știe face uz: „El a fost însă Un om ales, desăvârșit în toate“ (23).

5. Impersonalul exprimat — iarăși după calapod strein (francez, german etc.) — prin pers. a 3-a în forma reflexivă:
„Nu se lovește vina strămoșească
În strănepoți;..." (37)

(„Die Götter rächen

Der Väter Missetat nicht an dem Sohn“)

— unde, mai românesc e impersonalul exprimat prin pers. a 2-a²⁾ cf.:

„Cu crăcaia
Și negraia
Faci mălaia“

Cimilitură populară; sau: „nici nu era de gândit să mai smulgi tu din limbă ceea ce era înrădăcinat... I. Gorun, Știi românește? 1911, 26 (și nu, cum zicea Iorga: „Ce se iubia (sic) în Caragiale“ în „Neam. rom. lit.“ IV 1912, 369, sau cum zicea deunăzi De-

¹⁾ Pentru această chestiune de stil vezi și articolul *Reedităm numai cu interesul comerțului* din „Junimea literară“ An. XIV 1925, 91.

²⁾ Pentru chestiunea aceasta cf. și „Junimea literară“ An. XIII 1924, 377.

mostene Botez: „la d. Ibrăileanu se intră (în loc de: întri!) pe locul unde...“ în „Adev. lit. și art“ VII No. 269 din 31/I 1926)!

6. O serie de elemente improprii sau deochiate, lexice și frazeologice ca: „Nu 'ngreuna“ (12) în loc de: „Nu îngreuiă“ („Erschwer's ihm nicht“...); „Numai bărbații pot (sic) mărețe fapte?“ (94); demodatul: simțiminte“ (32); apoi:

„Nu-i de cinstit acel ce prea se crede.

Precum și-acel ce *mic se prețuiește*“ (11)!

(„Man tadelt den, der seine Taten wägt.

Auch den, der wahren Wert, zu stolz, nicht achtet,

Wie den, den falschen Wert zu eitel hebt“); —

și: „În veci să nu cunoască tonul jalii“ (77)

(. „es möge nie

Der Ton des Leidens und der Klage tönen“); Îmi pare

Că ai prea mult la inimă pe prinșii“ (91)

— frază pentru care cf. și-articolul Germanisme; streinisme în „Junimea literară“ An. XIV 1925, 235.

7. Repetări moleste ca:

O n'am făcut-o, s'o ascund de tine:

O sfiiciune mai presus de mine

M'a 'mpiedicat“ (17); sau:

„N'am să mai pot în ochii lui cei jalnici

Să mai privesc de-acuma niciodată“ (97);

și: „Da, m'am temut și eu să nu cad pradă

Vreunui tâlhar, care mințând (sic) să facă

Să plec de-aici, să cad în grea robie“ (105).

8. Abuzul neologic, pe care-l înfierăm, un fiindcă, Doamne-păzește, am face și noi parte, din turma celor ce se închină ereziei antineologiste, ci pe care-l condamnăm, fiindcă ne afectează desăvârșit disonant în arhaicul cadru al piesei: În lumea Ifigeniei și a lui Orest și a lui Pilade... specimene ca: activă 10, calități 15, exilata 16, cauza 23 (arhaicul pricina, ar fi mai binevenit aici și pentru ritm: „Ce se iscă din cauza Elenei“), rațiunii 26, instinct 26, ardoare 26, neloiale 27, să-l respecte 27, „Cum murmură poporul în surdină (!) 28 etc. etc. etc.

9. Atâtea alte infirmități mai mult gramaticale decât stilistice ca: Genetivul „sorei“ (surorii) 31, 43, 61, 63, 67, 68; acordul

greșit „eu însăși“ (48)!; licența poetului (nu poetică!): „semnele lor tainici“ (73)!; derivația „visărie“ (10).....

și b), Recordul d-lui Tempeanu: șchiopătările ritmului. Biata traducere mișună de... catalige și de cârje! Pilde: „Cu mare greu vreodat' aș putea crede“ (18); „Tiest necînsti patul de frate“ (21); „N'a pătruns veste pân' aci? Căci lumea...“ (45) „Pe care-l (??) mult priviam, neputînd crede“ (70); și item aceleași năzdrăvănii ritmice la pag. 7, 18, 19, 20, 21, 30, 38, 45, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 63, 67, 70, 71, 76, 77, 79, 81, 89, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 101, 107, 109... (Cu pag. 110 se încheie și broșura!). Cu o tehnică de ritm ca aceasta ne întoarcem la Grigori Alexandrescu, dar, din păcate, numai cu ritmica!....

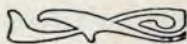
O mică paranteză! D-l N. Iorga e totuși de cea mai bună credință când crede că *Ifigenia* d-lui Tempeanu e „o minune de adevăr și de armonie“. Fiindcă... aceleași specimene constituie apanajul stilistic al versificației și al prozei d-lui Iorga. Abuzivul pronume personal la verb i l-a încondeiat acu M. Dragomirescu în *Dela misticism la raționalism* 1924, 84. În repetarea molestă (mai ales a relativului *care*, temelie a frazelor de etaj în scrisul lui N. Iorga) d. Iorga deține (după materialul fișelor mele) recordul; cf.: „se întâlnea... cu Golescu,... pe care-l numește „tata Radu“, sau cu un „neica Afendache“, cu privire la *care* nu dorim niciun fel de lămuriri, sau... cu... Barbu Văcărescu, unul din fruntașii țării, acela *căruia*...“ *Ist. lit. rom. în veacul al XIX-lea*, I 1907, 32; „Ne pare bine că a venit acela pe care-l apreciem astfel și *care* se înfățișează ca un înțelept bătrîn, *care* poate deosebi contingente și realități *care* scapă altora“, *Vizita lui Gaster* în „Neamul românesc“ XVI 1921, Nr. 180. Cât despre asperitățile ritmice în versificație, d-l Iorga intră la concurs cu d-l Tempeanu. O pildă — și cât de lesne-i aici pilduirea! —:

„Ascultă, lupe, frate, eu milă nu-ți aduc,
Ci Tatăl cel din ceruri s'a aplecat spre lume
Ca să vadă de are hrană tot fiul său“ etc. etc.

(N. Iorga în „Ramuri“ An. XVIII 1924,
No. 20—21, pag. 20).

Am dat o pildă pentru atâtea alte cazuri! În adevăr cele mai ieftine, cele mai superficiale pagini din scrisul revistelor noastre sânt de obicei¹⁾ cele ale „recenziilor“, ale „cronicilor“. Mania, de a fi „actual“, de a recenza te-miri-ce nouă și efemeridă publicație, cetită — deși nu totdeauna — în diagonală sau cu un salt mortal peste 5—10 pagini deodată, pripa de a-ți lauda „prietenu“ și de a-ți ponegri adversarul etc. etc., ne dau atâtea pagină șubredă care se spulberă și se distramă la cel dintâi iurăș mai de Doamne-ajută! Decât această inică mamelucărie, mai bine câteva (orcât de insignifiante, dar cinstit muncite) mărunțișuri, ca *multele și măruntele* frângurele ale necioplitului nostru cioban de „Făt-frumos“! Și aceasta, chiar cu riscul de a ne-o îndispune, prin inactualitate și didacticism academic, d. p. pe sorioara noastră de „Cosinzeană“, dela Cluj. Se tânguie d-nei An X 1926, 70—71) cu prilejul ieșirii pe tărâm a *Făt-frumosului* nostru, că nemernicele noastre de cronici (pe cari noi nu le avem și nici nizuim să le avem!) ar fi „ticsite de un didacticism uneori supărător, prin prea multele note cari le însoțesc și prin inactualitate“. Regretăm, nu că sântem cum sântem, ci că nu putem fi pe placul orcui, și că nu putem fi de așa actualitate cum este d. p. „Cosinzeana“ care la aceeași pagină 71 (An.1926) d. p. ni-l îmbrățișează, din acelaș avânt aproape, pe d-l I. Lupaș cu documentele sale despre Mihai Viteazul și pe cutare „Căpitan, 30 ani, din Munții Apuseni“, cu „cronica“ sa de atâtea *actualitate*: „caut fată de 19—24 ani, sănătoasă, cinstită, drăguță și cu suflet bun. Mi-e indiferentă averea, totuși...“ Și stăruim pentru răzbateră la adevăr și împotriva *Cronicii* ieftine și a oricui ne-o debitează, cu aceeași neostoită cerbicie ciobănească, nesinchisindu-ne nici de leșinul duduui Leana Luncă din „Graiul nostru“ (An. II 1926, 28) care-și dă cu părerea că în acest „Făt-frumos“ „spiritul polemic e... prea tare“ . . . De tare, tare-i; dar și sănătos!

Leca Morariu

¹⁾ De obicei, dar nu întotdeauna, fiindcă e altceva dacă recenzia e iscălită de Bogdan-Duică, V. Bogrea, O. Densușianu, I. Șiadbei, și altceva dacă e semnată de Pamfil Șeicaru, Ion Săn-Giorghe . . .

Sonet

oOo

MOTTO: „... nec me deus aequore
mersit“ (Virgil)

Și te priviam uimit, parcă'n neștire,
Cum străluciai în noaptea diafană,
Și te simțiam, ușoară ca o pană,
La brațul meu, plutind în fericire.

Azi strâng la pieptu-mi doar o umbră vană,
Și, din atâtea vise de iubire
N'a mai rămas decât o amintire,
Ce sângere și doare, crudă rană.

Mă simt așa stingher, pustiu pe lume!
Ca un vâslaș, când luntrea-i se desface
Sfărmată, înzădar te chem pe nume!...

Dar din adâncul apelor opace
Și calme sub mânia Mării 'n spume,
Mă'mbie cineva: „Aici e pace!“

1915.

V. Bogrea

O scrisoare a lui Ion Creangă

I.

Pin bunăvoința D-lui Gh. Nicolăiasa, am putut vedea la Academia Română trei scrisori ¹⁾inedite ale lui Ion Creangă. Tustrele sânt adresate d-lui Iacob Negruzzi. În cea dintăiu, pe care o tipărim aici, și de aluziile căreia d. Negruzzi nu-și poate aminti bine — este vorba de greutățile ce-și crease Creangă în urma unor alegeri. Se știe că pe cât era de șăgalnic, pe atât și vajnic luptător, în micile amestecuri politice. Astfel, dând de greu Creangă își aduce aminte, cu multă prietenie, de Iacob Negruzzi.

¹⁾ Necatalogate, dăruite de d. Iacob Negruzzi.

redactorul „Convorbirilor Literare“ la care povestitorul nostru începuse a-și tipări din opera sa cu un an mai înainte, din 1876.

Despre scrisori de-ale lui Iacob Negruzzi către Creangă se pomenște în „Lupta“ din 14 Ianuar 1890, dar n'au fost publicate.

D-l Negruzzi vorbește despre Creangă în „Conv. Lit.“ XXIII p. 981 și urm., în „Dicționarul Junimii“ din aceeaș revistă, cum și volumul „Amintiri din Junimea“.

Știu că la începutul scrisului său, Creangă era hazliu de tot și mult îndemnat spre caracterizări, spre „porecle“, cum era și aceea — bine cunoscută — cei i-o dădea lui Miron Pompiliu: „Beșcheherecul“. Această dispoziție se desprinde îndeosebi din scrisoarea de față.

Vom sublinia cuvintele rari, subt care se ascund dușmani și prieteni de-ai marelui povestitor, — persoane pe care — să zicem — d. Iacob Negruzzi nu și le mai poate aminti.

II.

1877, Martie 6.

Stimabile D-le Negruzzi,

Fost-am și la *p. rail*... și la *rop, rop*... și s'au prins că întru un cuget vor mărturisi pentru *chir*, fiind *rosaxiați* până'n gât de *frac*¹⁾... Și, că pentrucă *chir, huludețe* sunt informați și din partea altora în bine.—

Însă n'ar fi rău să mai bateți ferul până-i cald, că știți cum e lumea la noi.

Vă doresc sănătate și ertare de păcate.

I. Creangă.

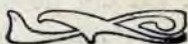
III.

Cuvântul „*frac*“... cred că este o prescurtare pentru acea „*Fracțiune liberă și independentă*“, din care făcea parte și Creangă pe atunci, fiind deci, la început, adversarul Junimiștilor¹⁾.

Poatecă din această pricină nu-și aduce aminte d. Negruzzi de asemenea prescurtări?

S'ar putea totuși ca cineva dintre contemporani să deslege taina acestei scrisori de caracter politic.

D. Furtună

¹⁾ Cfr. și Leca Morariu, *Institutorul Creangă*, p. 16.

Musca și albina

FABULĂ

Deci într'o zi de Mai
O muscă și-o albină îmi huzuriau ca'n rai.
Strop de lumină
Doamna albină
Trecea cu zumzet lin din floare'n floare
Printr'o poiană blând scăldată'n soare
Și-apoi, sub un copac
Își pregătia din ceară faguri de miere.
Iar musca ... ce plăcere!
Se învârtia mereu deasupra unui ... *coxonac* ...

*

Deodată musca, de! ca fără treabă,
Stârnește ... dialogul
Cu-albina ce lucra fără zăbavă
Și fagurii de ceară galbenă îi terminase,
Dar prin celule mierea încă nu turnase:
— Ascultă, fă! Nici că te bag în seamă
Și numele-ți obscur nici nu știu cum îl cheamă,
Dar văd că mulți proști azi te prețuesc,
Căci, ce-și închipuesc!
Că faguri ca ai tăi doar tu știi să mai faci!
În fur-găsit, surato, văd că mi te complaci!
Și dacă știi ceva
Un altul te-a 'nvățat,
Și spirit creator
Nicăcând n'ai arătat!
Și fagurul de sub copac, o jur la toți și-o spun,
E dreptul meu cel bun,
Căci de trei ani mi l-am zidit,
Iar tu l-ai cotropit! —
— E-al tău! — răspunse-albina — Bine; ți-l cedez.
E lungă vara, flori destule-s, și-mi creez
Un altul mult mai mândru și frumos.
Cu bine! Stăpânește-l sănătos! —

Dar când voi să-l umple musca cu-a sa miere ...
O, ce durere!

Frumosul fagure ca și lumina
 Pe care îl zidise-albina
 Se-acoperi de pete negre, mărunțele,
 Ce 'n graiul despre muște se cheamă ... picățele.

Deci musca, cum nimica n'a ajuns
 Și-a 'ntins aripile murdare și s'a dus.

Morala fabulei, dacă se cere:
Nu orce muscă face miere!

Salsovia

Bărnă strămoșească, minunat încrestată (din anul 1709),
 în casa str. Dragoș-Vodă Nr. 15, Suceava.

În lumea visurilor...

- Să nu-l mai văd pe sub pereți, atât îți spun!
- Imposibil.
- Cum imposibil? S'o crezi dumniata. În casa mea prămesesc pe cine-mi place.
- Îți place, nu-ți place, am zis...
- Te rog să nu mă enervezi. Mai pe scurt ce poștește dumniului? Să-i dau fata, așa, fără multă vorbă. Nici nu-i cunosc familia. Se zice că-s niște coate-goale. Nici n'au ce să mănânce într'o seară. O fi el licențiat în aia, cum îi spune, nu-mi pasă mie. Eu colea, în palmă îi număr suma.
- Lasă-mă'n pace! Și vezi-ți de bucătărie. Nu te amesteca în treburile mele. Zestrea eu i-am făcut-o, paralele eu le-am câștigat și eu am să i le număr, prin urmare slăbește-mă.
- Nu cumva ai gust de ceartă?
- Fata încă nu e de măritat și când e la adică, am cu cine... n'avea grijă!

— Imposibil.

— Cum imposibil, cucoană.?

— Uite-aşa. Ori cu ăla'alt ori cu nici unul! Am terminat, să ştii dumniata. Sânt fată de consilier comunal şi nu mă pot feşteni la bătrâneţe cu pleava dumitale. Destul mi-am mâncat sănătatea cu gesturile dumitale neşcolite. Merci. Fata mea vreau să-mi fie fericită. Avere e, frumoasă e... Ginere de neam, domnule!...

— Dar nu 'nţelegi că-i bine băiatul. E profesor. Scrie prin ziare. Tânăr cu perspective. Mâne, poimâne-i deputat...

— Poate să scrie şi pe garduri. Mie puţin îmi pasă.

— Bine! Atunci, n'o mărităm: nici cu-al tău, nici cu-al meu!

— Cum? Fata mea, fată de cules? Ai nebunit, pe legea mea c'ai nebunit.

— N'o mărităm! Ai auzit?

— N'o mărităm? Bine. Atunci să-ţi faci actele şi să te prezinţi la judecătorie.

— Cum?

— Divorţez, monşer!

— Eşti bună de legat, pe onoarea mea!

— Am hotărît!

— După douăzeci şi trei de ani de căsnicie divorţezi cucoană! O să rădă şi gardurile.

— Rădă. Eu am conştiinţă. Nu-mi pot osândi copilul la muncă silnică. Viaţă-i aia, cu mitocanu 'n casă? Când ţi-i viaţa mai dulce, mai sentimentală, să n'aibi cine să-ţi aline sufletul...

Trei bătaşi se auziră în uşă. Cucoana Silvia se linişti. Cuvierul adusese o telegramă. Dinu Manoilă, notar cu mare trecere 'n popor, din a cărui seminţie se trăgea şi el — deschise telegrama, o ceti, apoi i-o împinse cucoanei sub nas. Cu picioarele unul peste altul, scoţând suluri de fum, răzând pe sub mustăţi şi privind pe fereastră în largul grădinii, aştepta răspunsul...

— Care va să zică, dumniata, ai pus totul la cale. Am ştiut eu că aşa are să se 'ntâmple.

— I-am dat cuvântul şi nu pot să mă fac de răs!

— Imi fac bagajul şi plec. Am răbdat o viaţă 'ntreagă, da acu, e prea din cale-afară. Primeşte-l, însoară-l, pune-l să te spânzure' dar eu, eu, nu pot fi martoră la astfel de blestemăţii.

— De-ajuns cucoană, de-ajuns!

— Strigă la țărânoii tăi din Săliște, nu la mine. O fată am și vreau s'o mărit după gusturile mele, să știi dumniata. Eu i-am făcut educația, eu am crescut-o — sbieră cucoana trântind ușile ca din tun în urma ei.

Bietul Conu Dinu...

Rămase ținut pe scaun, amărit și cu gândurile dușe în alte vremuri, mai fericite. Pe fereastra dinspre amiază, valurile calde de soare năvăliau în odaie, desemnând jos un covor mare, alb, în care se juca pulberea... Acolo, în primăverile depărtate, în Săliștea lui dragă, se zăria micuț, cu părul vâlvoi în bătaia vântului, călare pe o botă, se vedea nechezând cu alți copii în largul câmpului, prinzând din sbor fluturii cu pălăria-i clăpăugă. Iată că 'ntr' un târziu de vară, într'o seară senină, sub mărul cela tomatec, din fața casei, se strânsese câțiva vecini la sfat, să mărite pe sora lui cea mai mare, pe Domnica.

Și într'o zi o măritară.

Rămase casa pustie, nemăturată, că nu mai avea la cine să s'abată flăcăii în pețite. Dinu, creștea ca prășit și cu anii îi creștea și mintea. Până ce l luă tată-său de mână dându-l la cele școli de pela târguri... să se facă domn, căci cu sapa greu se câștigă belșugul. Și așa trecură anii de liceu, ușurei, cu sute de amintiri, până ce se trezi student la facultatea de drept, îndrăgostit de domnișoara Silvia, fiica cucoanei Iftinca, la care ședea 'n gazdă... La început orcât de cuminte ai fi, orcât de strălucite examene ai da, toate merg ca trase de păr. Domnișoara Silvia avea dotă frumoasă, câteva miișoare, casă cu etaj. Deși cam în sânul mahalalei, dar n'are-a face. Se lăcomise bietul Dinu la avere. Îi orbise etajul, canapelele și dulapurile cari le ochise soacră-sa într'o magazie înainte de logodnă. Își dăduse omul cuvântul și totul începuse 'n veselie. Trecură lunile logodnei cu veșnicele suspine, cu neîncrederile reciproce, cu visele fără de șirag și se cununară. Dinu era tânăr pe-atunci. Cu ochii lui aprinși, cu muștața tunsă englezește, îmbrăcat în frac nou, băgase toate domnișoarele 'n răcori când trecu pragul catedralei cu Silvia lui, la braț, înspre cupeul care avea să-i ducă acasă. Și ce-i drept, în seara nunții, în fața unei lumi gălăgioase căpătă numai etajul, până după moartea socrilor, cu tot confortul și pe de-asupra cu multe discursuri o căpătă și pe domnișoara Silvia, care fusese

pețită până atunci de toți ofițerii garnizoanei... Trecură zile și cu ele și coana Silvia — domnișoara cea drăguță și nespus de bună de altă dată — devenia din ce în ce tot mai gureșă. Nu trecea minut fără ca să nu-i găsească motiv de ceartă. Cuvintele de iubire, îmbrățișările molatice le schimbă cu vorbe de mahalagioaică. La început bietul Dinu Manoilă credea că poate soacră-sa îi seamănă piper prin casă, dar, se convinsese că și sărmana soacră-sa, la care ținea foarte mult, e tratată de-o potrivă, cu aceeași rețetă. Trecu un an și jumătate și le dădu Dumnezeu o fetiță, căreia-i pusesese simbolicul nume de Simona. Il cetise undeva, într'un roman și i se părea foarte poetic și frumos. Ea îi rămăsese singura mângâiere. Pentru ea mai sta în casa care-i adusese numai nenoroc și zile 'ntunecate. Simona îl iubia mult și asta îl făcea fericit. Când era 'n pragul însurătoarei îi spuseră colegii să nu-și încurce zilele c'o muiere în care curge sânge de clevețitor... Simona crescuse mare. Ii semăna bucătică tăiată. Era blândă. Cugeta mult înainte de a face ceva. Vorbia puțin și liniștit, vorba lui tată-su, sbierătele mahalagești ale mâni-sa parecă nici nu le auzia.

Și cum sta așa pe scaun adâncit în lumea amintirilor, adormi adânc, trăind pe alte tărâmurî, în alte vremuri cu alți oameni...

Intr'o vară se dusese la țară, cu fetița lui, să-și îmbrățișeze mama care mai era încă 'n viață. Stătură aț-roape o lună. Simona făcuse niște obraji rumeni și înfocați ca floarea macului. Lelea Mărioara, bunică-sa, o ținuse numai cu fripturică. Tuturor găiniilor le curmase zilele, că doar îi venise, după atâta vreme, feciorul cu o nepoțică frumoasă, sburdalnică, cu ochi senini și dulci ca o noapte de Mai. Dinu Manoilă cu Simona de mână străbăteau câmpia din capătul satului ce fugia până departe înspre marginea codrului de fag. Ii ispitia acea mare roșietecă, legănată leneș de suflarea vântului cald de vară și trecătorii stând în loc, pe cele cărări, îi credeau nebuni. În jurul lor, flori multe, flori în toate culorile răspândind până 'n înaltul cerului miros selbatec, adormitor. Se legănau cu povara albinilor și fluturașilor neogoiți. Hohotiau în ochii soarelui și holdele pornite spre copt, departe, în urmă, pe lanurile boierești. O lume liniștită, muncitoare, trecea — pe drumuri, pe uliți, pe cărări, dând frumos binețe trecătorilor — de cum se făcea ziua și până târziu seara. Era lumea lui, în care crescuse sănătos și mândru, fără nici o patimă. Simfonia zumzetului de albine din teii hobotiți de floare

ce fugiau cu drumul până peste dealul Vădanei, îi năvăli în minte...

Câtă frumusețe și sinceritate față de fățarnicia târgurilor...

Timid și neîndemănat ec colinda strălucirea saloanelor. Parchetul, — vai, până ce se deprinsese cu el! Pașii lui învățați cu drumul satului, cu plaiurile pripurii ale munților, l-ar fi putut face de rușine.

O pereche de brațe moi, i se încolăcesc împrejurul gâtului alunecând apoi pe umeri la vale. In acel somn de suspine, Simona apăru ca o liniște.

— De ce strigă iarăși mama?

— Vrea să te mărite. Să scape de tine. Să nu mai am nici o mângăiere.

— Cu cine papa, cu cine?

— Nu știu! Deschise ochii, își trecu mâna pe fruntea asudată și adormi iar. I se păru că Simona, roșie, aproape plângând îl întreabă.

— Spune-mi papa, la șasesprezece ani fetele se pot mărita?

— Simona vrea să plece deseară cu tata la țară?

— La bunica Mărioara?

— La bunica Mărioara. Măcar o lună și-apoi .. Vreau să plec în lume. In America Simona. In țara dolarului și-a fericirii. Tu vei rămânea cu mama. S'ar putea s'o cuprindă vr'odată și urâtul. S'o mângâi Simona. Auzi? Jură-mi. Simona căzu în genunchi, cu capul pe pieptul lui și începu să plângă. Domnul notar, printre lacrimi își luă cea din urmă hotărîre: „Va pleca în lume“... Răbdase cu răbdarea oțelului, dar acum, prea era din cale afară. Și pe marginea groapei să-i strige: „bou încălțat și țărănoi“ — nu se poate. Singur, prin streini, avea să-și trăiască zilele fără noroc. Simona împachetă repede cele trebuincioase, scrise câteva rânduri mamei sale care plecase foc de mînie în oraș și peste o oră și jumătate un accelerat de seară, ducea înspre lumea liniștii două ființe îndurerate!

Iar a doua zi, Dumineca, când soarele cobora înspre „Dealul-Zmeului“ — bunicuța ținând căpușorul Simonei în poală, îi povestia un basm de dragoste al unei fete de 'mpărat, pe când în ochii Simonei se mistuia tot apusul cel de aur...

O rîndunică făcu câteva sboruri în văzduh apoi se pierdu în cuibul ei de sub streșina casei. Pe prispă Conu Dinu cu gîndurile duse la copilărie asculta basmul cu dragostea fetii de 'mpărat...

— Când pleci Dinule? îl întrebă mama Mărioara.

— Niciodată! îi răspunse Simona, vârându-și mânuțele în sărmanul sin veștezt al bunichii.

Iar când tustrei se culcară în podul șurii, în patul fânului cosit de curând — o poveste mai bătrână decât pământul îi adormi pe toți.

Și parecă buciumul suna undeva, pe un deal, la stână, iar o priveghetoare cânta triluri de dor în largul luncii.

Cucoana Silvia adormise îmbrăcată, pe o canapea, cu gândul că a doua zi, umilită, să meargă acolo, unde nu fusese niciodată, să-și ceară iertare dela acele bune suflete care nu-i făcuseră nici un rău.

Era atâta armonie și o nouă viață începea sub cerul larg, fără de margini. Își văzu pentru prima dată soacra, îi sărută mâinile implorându-i iertare. — Pe Dinu îl îmbrățișă de zeci de ori; micuța Simonă începuse să plângă de bucurie...

Ușa se trânti de parc'ar fi ieșit din țâțâni. Domnul notar se trezi...

— Ba am s-o mărit după cine-mi place!

Dinu își frecă speriat ochii oftând cu nemărginită părere de rău gândi:

— Măcar visele, măcar ele!...

At. Mitric

Foi de Toamnă

În cernerea de frunze ruginii
O taină tristă tremură și plânge
Pe alea despoiată'ncet venii
S'ascult viața firii cum se stinge.

De-o amintire sufletu'nsorit
Pe-alea teilor se pierde'n zare
Duh blând de moarte trece liniștit
Prin cimitirul fără de hotare...

Al. Brateș

Cu Istroromânul Ive Claniaț

(Pagini de carnet)

Abbazia, 5 August 1910.

Al treilea *Ciribirski* (= Istroromân) pe care-l cunosc aici, pe drumurile Abbaziei. ¹⁾ Și vine dintr'un cuib românesc pe care încă nu-l știu. ²⁾ dela *Bârdo*, din *Val d' Arsa* ³⁾, Și tot limba românească iu aceea care ne-a apropiat.

Eram cu (băiețandru) Dumitru Păscariu (din Pătrăuți pe Suceava, Bucovina). Ne-o fi auzit omul vorbind românește, că odată încremeni locului: „Ce ganeț vlaški?” (= Vorbiți românește?) – ne întrebă el. „Ganen, ma slabo!” (=Vorbim, dar slab!) — ne fu răspunsul.

A doua încremenire a lui Ive Claniaț, și apoi ce desgheț și ce bucurie! . . . Ni se prezintă, nu fără oarecare ceremonie de om umblat printre oameni: „Ive Claniaț din Bârdo, — carle portă pulaștri și ovale“ (=care poartă de vânzare pui și ouă). A făcut pe ziua de astăzi negoț bun, și vesel de afacere și poate, și de noi, ne invită, *el* pe *noi* . . ., la o *osterie* (=ospătărie). Dar până să intri la vinul fratelui Ive (=Ioan), un gând fericite face să-l anticipezi cu revanșa, și-l surprinzi cu invitarea de a-i face un „ritratu” (=portret, fotografie).

„Ben' bire-i!” (=Foarte bine!) — se învoiește jovialul Ive — „Ke nu ne va ii za glavu!” (=că nu ne-om răpune capul de asta), — încheie omul glumind.

¹⁾ Celebra stațiune balneară, pe atunci austriacă, astăzi italiană.

²⁾ In 3 August 1910 vizitasem cele două sate istro-românești de lângă chiar poalele lui *Monte-Maggiore*: *Letai* și *Susnievița* (vezi articolul meu *Din Istria* în „Revista Moldovei”, Botoșani An. II 1922—1923 No. 2).

³⁾ Râușelul *Arsa* trece prin mlăștinosul lac *Cepici*, de 4 m. adâncime, și se varsă prin canalul *Arsa* în *Quarnero-ul* Mării Adriatice. Valea Arsei de sus e oarecum vatra fraților noștri Istroromâni, străbătând ținutul următoarelor 7 sate românești: *Senoviei* (ital. Frassinetto, croațește Iesenovici), *Noselo* (it. Villanova, croat. Novoselo sau Nova-vas), *Susnievița* (cel mai mare sat istoromân), *Letai*, *Bârdo* (Berdo), *Grobnič* și *Gradinie*. Cu totul isolat de grupul acesta e satul *Jeianu* (slovenește: Jeiane), la cam 25 km. spre nord de *Susnievița*. Această isolare se resimte și'n idiomul din *Jeianu*, idiom care diferă în multe de istrormâna de sud. Pentru o deosebire morfologică d. p. vezi Leca Morariu, *Morfologia verbului* 1924, 59).

În aceste 8 sătulețe deci mai trăiesc cei 3.000 (trei mii) de *Rumeri*, cari sânt pe cale de a se stinge.

Pisania bisericii Învierii Domnului (Suceava) zidită la 1550 de Elena, Doamna lui Petru Rareș, — pisanie publicată acum întâiași dată, pentruca să ne fie aminte că moldovenească e această ctitorie răsluită în 1782 (din porunca lui Iosif al II-lea) pentru romano-catolicii Austriei și cedată apoi (*cu ce drept și până când???*) de romano-catolicii Sucevii, când la 1836 își aveau acu actuala lor biserică romano-catolică nemțească, Rutenilor „uniți“!...

Coborim pe țarm, la fotograful dela baia „Quitta“ și iată-l acum alături de colivia lui de pui, prins și pentru frații săi din „Veli-Romania“ (=România), cum ar zice el.

„Ma cesta unu nu l-ai vindut?“ (= Dar pe acesta unul nu l-ai vândut?) — întrebi, când bagi de seamă că'n cușca păsărarului Claniaț mai mișcă un biet puiuț ciufulit. „Nici nu lu vindu! Ke iaste cumpaniu a mev!“ (= Nici nu-l vând! Că-i tovarășul meu!) — răspunde omul. Deschide porțița coliviei, își scoate „cumpaniul“ și prinde a-l giugiuli. Puiuțul își închide mărgelețele de ochișori și chiscue fericit... Cu o scenă ca aceasta, originalul Ive Claniaț îți intră și mai cald în suflet...

Pe urmă e rândul nostru să ne achităm de ospitalitatea noului nostru prieten. Și vinul roșu spumegă de jinduiala însetatelor noastre gâtlejuri și o voie bună senină dar totuși umbrită, umbrită de duioșia aflării fiului celui pierdut..., ne stăpânește în scunda și murdărica încăpere a unui han de mâna a treia, unde alt puiuț, cu coadă de cuc, culege fărâməturi de pâne printre picioarele musafirilor...

Prietenul Ive chilește zdravăn la vin, lăudându-se că de „devet“ (=nouă) ani n'a mai beut apă, pentru că „apa nu-i bură nanke'n opinci“ (apa nu-i bună nici în opinci), și că deaceea bea „do litri de vir sica zi“ (=doi litri de vin în fiecare zi).

Ii savurezi bogăția de vorbă și pândești cu aviditate tot ce-i coloare a idiomului său. Creionul îți aleargă pripit pe marginile albe ale ziarului „Il Piccolo della sera“ și izbutește să prindă specimen ca acesta: „Gal'ira za ur ov căta cacadè, căt ke vo avde lișita“ (=Găina pentru un ou atâta cotcodăcește, încât o aude vâlpea).

Inserează. Ii dăm omului de grijă că până la Bârdo-ul lui mai va!

„Nu portă!“ (= Nu importă, n'are a face) — îți răspunde. Deși „mere mnănda“ (= merge pe jos), drumul până'n Bârdo i-i o plimb'are. De câte ori „cătat-l-a nopta“ (= l-a apucat noaptea) pe drum! Odată mergând așa prin întunec numai ce se pomeneste în față cu un „strigon“ (= strigoiu) „negru ca și corbu“ (mai e nevoie de tălmăcire?!).

„Ămnă kia dintru a mel' oci'i!“ (= Piei din ochii mei!) — strigă deodată omul, re trăindu-și scena povestită Și-și face cruce.

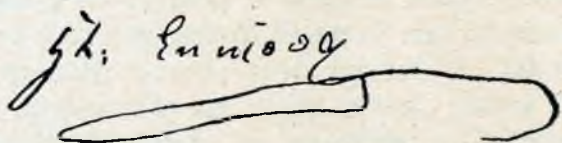
Ne ridicăm. Marea se aude izbind cadentat în stâncile țăr-

mului. Bufniturele ei surde par răsufletul unui uriaș adormit aproape. Cicadele, cu uscatul lor freamăt de lăcuste, sâsâiesc a uscăciune. Aerul miroasă a colb de drum și a apă de mare. Cerul — opăcură de nouri. Pășim tăcuți alături ascultând cu mare atenție cum tropotul cismelor noastre se împletește cu târșăitul opincilor lui Ive Claniaț și cu scârțăitul coșniței sale din spate. La cotitura drumului ne oprim.

„Hvalescu za priatelstvo!“ (= Mulțumesc de prietenie) — ne surprinde tovarășul nostru cu un graiu care, de strein ce-i, parcă nici n'ar fi al lui... Ai zice că „strigonu“ cel „negru ca și corbu“ a reapărut deodată, înghițindu-ni-l pe bunul nostru Ive Claniaț... Dar: „Domnu cu voi!“ (= Dumnezeu cu voi!) — răsună iar, cald și duios, cuvântul de bun rămas al acestui „om bur“ (= om bun) și frate...

„Ămnă cu Domnu! (Umblă, du-te cu Domnul!) e salutul nostru și o bucată de vreme mai ascuți cum pașii lui Claniaț se îndepărtează ca niște misterioase șoaapte, vremece colivia cea cu un singur pui, tovarăș de drum, scâncește a răstriște, a sărăcie și a singurătate.

Leca Morariu

Isălitura lui Gheorghe Eminovici, tatăl lui Eminescu.

Fata Radului

(Cântec bătrânesc)

Cântă cucul se rotește,
Sede-o mândră și-l privește;
De lacrimi abia-l zărește,
De suspin abia grăiește.
Pentr'un câne de bărbat
Nu poate să șadă'n sat.

— Ileană, Ileană hăi,
Tu-mi ieși noaptea la flăcăi!
De ce moarte te priimești?
Cu viața ca să sfârșești!...
Ori cu arcul săgetată,
Ori în cap însulițată? —

— Nici cu arcul săgetată,
Nici în cap însulițată!... —
Țipă Leana, tot o gură,
Da bărbatul nu se 'ndură,
Și începe-a o 'nsulița...
Leana 'ncepe-a se ruga:

— Bărbățele - așteaptă un strop,
Poate-mi vine un noroc!... —
Bine vorba nu sfârșia
Că norocu-o ajungea!

— Bună calea, mă voinice!
Da ce-ți porți mândra pe-aice?
Ori o porți de curvă rea,
Care¹⁾-ai vrea să scapi de ea?! —

— Nu mi-o port pentru scăpare
Ci mi-o port pentru vânzare! —
Cela stă și mi o ochește,
Și mi ți-o tot cântărește...

— Și cât cei, voinic, pe ea,
Să fie de veci a mea? —

— Patru buți
De bani bătuți! —

Cela banii i număra,
Leana sta și lăcrăma:

— Măi bărbate, bărbățele,
Că de mine nu ți-i jele,
Mai așteaptă, așteaptă-un strop,
Poate tot vine un noroc! --

¹⁾ *Care* cu primordialul înțeles al latinescului *qualem*, ca și 'n frazele: „să lei un drăguț de femeie, *care* nu se mai află!” (Creangă, *Povestea lui Stan Pățitul*); „ai să ajungi împărat, *care* n'a mai stat altul” (Creangă, *Harap Alb*) etc. (Nota redacției).

Bine vorba nu sfârșia
Alt noroc o ajungea!...

— Bună cale, mă voinice,
Da ce-ți porți mândra pe aice?
Ori o porți de curvă rea,
Care-ai vrea să scapi de ea?! —

— Ba n'o port pentru scăpare
Ci mi-o port pentru vânzare! —
Cela stă și mi-o ochiește
Și mi-ți-o tot cântărește . . .

— Și cât cei, voinic, pe ea
Să fie de veci a mea? —

— Șese buți
De lei bătuți! —

Cela banii-i număra
Pe Lenuca-o săruta
Și cu dânsul o lua . . .
În potica codrului
Unde-i viața lotrului . . .

* * *

Nouă zile mi-au umblat
Prin cel codru 'ntunecat,
De-au ieșit la largul lui
In țara Banatului,
Lângă cârșma Bratului.
Prinde lotrul a striga
De departe, de colea,
Cârșmărița-l auzia,
De pe arme-l cunoștea :

— Scoate-mi vedrele de vin
Și 'ncă două de pelin,
Nouă vedre, și mai bine,
Că-i și mândră-mea cu mine! —
Și cum sta și cum striga
Cătră Leana se-apleca :

— Draga mea înstrăinată
De ce mi ești tot supărată?

Acasă dacă mă vezi
Pentruce tot lăcrămezi!—

—Că mi-s fata Radului
Din țara Banatului!
Cea mai mică, Ileana,
Ce de mă-sa n'asculta . . .
Mămuța s'a supărat
Și amar m'a blăstămat,
Cu blăstăm mare de foc
Ca să nu mai am noroc,
Să trăiesc întrăinată
Și tot de bărbați muștrată . . . —
Lotrul sta și se' nerunta
Locului încremenia
Și din gură greu ofta:

— Vai de tine, Răduleană,
Vai de mine, soră Leană,
Eu mi-s fiul Radului
Din țara Banatului . . .
Și-am să scriu o cărticea
S'o trimăt la maică-ta
Ca să-i spui adevărat
Cumcă mi te-am cumpărat
La un câne de bărbat
Cu tot capu' nsulițat
Și că și eu . . . te - am muștrat . . .
Da de-aici până colea,
Singur eu te-oiu săgeta . . .
Doamne, fie'n voia ta:—

Și din arc și din săgeată
Leană fu de veci muștrată . . . !

Auzită în Opișeni, Bucovina

de Axenti Bilețchi—Opișeni

Pe urmele lui St. O. Iosif

(Contribuțiuni biografice)

Vârful Caraimanului „moșneag în veci cu fruntea 'n sus“ — mă privește cu bunăvoința „Bunicului“, zicându-mi pare-că un: Bine-ai venit!... Pe calea de castani — atât de dragi lui Șt. O. Iosif, chiar și departe de locu i natal, — mă 'ndrept către liceul „Andrei Șaguna“ (fost „Liceul ortodox“). Aice nădăjduesc să aflu cheia așteptărilor mele. Dar în sumbrele coridoare lungi și înecate par'că în atmosfera altor vremi mă pomenii furat de gânduri... Până ce un glas strein mă izbi deodată: „Nu-i nimeni în liceu. E vacanță!“ Caraimanul, mânios de șovăiala mea, îmi trimite o ploicică. O iau la deal, la vale, întrebând din om în om, până mă opresc în Strada Isvor No. 17, la familia Iosif.¹⁾ Bunăvoința și încurajarea mă întâmpină chiar din prag. Doamna Iosif (soția D-lui N Iosif) îmi dă imediat câteva informații.

„Ne pare și nouă atât de rău că din acel:

Nuc falnic, strajă din porești,

Deasupra casei părințești

ne-a mai rămas doar:

Acelaș loc iubit...

Și-un colț de cer întreg

La București Șt. O. Iosif a locuit mult timp și cu noi împreună în Str. Virgiliu.

Sertarul cu documente despre Șt. O. Iosif și cu tot „ce ne-a rămas dela Ștefan“ e însă închis și cheia e la soțul meu“, — la d-l N. Iosif...

Am părăsit Brașovul mai întristat decât vârful Caraimanului înecat în nouri; dar nu mult după aceea, o scrisoare mă ajunsese din urmă, o scrisoare de răsplătire a străduințelor mele.

* * *

Citez din această scrisoare (datată, Brașov 17 August 1925):

Familia Iosif, de origine din Macedonia, a venit acu vreo două sute ani în Transilvania. Membrii familiei fură atât de numeroși, încât ramurile bietului nostru arbore genealogic s'a încurcat așa, de nu se mai poate spune că bunicul lui Șt. O. Iosif

¹⁾ La d-l Nădejde Iosif, redactor la „Gazeta Transilvaniei“ și frate al lui Șt. O. Iosif.

era preot în comuna Draoș [jud. Odorhei]¹⁾ de lângă orașelul Cohalm. În acest orașel, se știe prin tradiție, că s'au stabilit primii membri ai familiei Iosif, imigrați în Ardeal.

Tatăl poetului, a fost profesor și al treilea director al „Liceului ortodox” (azi „Andrei Șaguna”) din Brașov. Se chema tot *) Ștefan Iosif. Acest Ștefan Iosif [tatăl poetului] se căsătorise cu fata protopopului [Gavril] Munteanu având treisprezece copii între cari al cincilea fu Șt. O. Iosif. Din acești 13 copii numai nouă au trăit, iar apoi în timpul războiului mondial au mai murit doi fii: unul ca doctor [acela, care-i urma lui Șt. O. Iosif ca bibliotecar la „Fundatia Carol I”], iar altul ca ofițer în armata română. Au rămas șase copii, cari trăiesc și azi. Doi băieți [unul Redactor la „Gazeta Transilvaniei” și altul ofițer la Marină, îmi spunea D-na Iosif din Brașov] și patru fete, toți intelectuali. [unele din fete chiar profesoare].

Șt. O. Iosif s'a născut la Brașov în 1875,³⁾ 11 Sept. Primii ani i-a petrecut în Brașov sub brațele protectoare ale nucului atât de duios cântat.

Gh. Maxim

(Continuarea urmează)

Cimilituri bucovinene

Patru bat, opt opintesc
Mii și sute se clătesc (Berbecii când se bat)

* * *

Tupchiliș pe sub părete,
Mare spaimă între fete (Uliul între găini)

* * *

Sus piele, jos piele,
La mijloc mălaiu și miere (Smochina)

* * *

¹⁾ Parantezele [] cuprind adaosurile mele.

²⁾ Deci nu Onisifor Iosif, cum pretinde C. Sp. Hasnaș în „Flacăra” An. IV 1914 – 1915, 294! Numele Ștefan ni-l confirmă și recentul articol Șt. O. Iosif, publicat de N. Iosif în „Răsăritul”, București An. VIII Nr. 7 din Martie 1926. (Nota Redacției).

³⁾ Deci nu la 1877 cum pretind alții, d. p. Gh. Adamescu, *Contribuțiuni...* 1921, 164! (Nota Redacției).

Fojga, fojga prin rogoz
Mare mătăhală-a scos (Păpușoiul desfăcat)

* * *

Stau și'n casă, stau și afară,
Peste mine drum de țară (Pragul)

* * *

Cât lumea de mare
Și umbră tot n'are (Drumul)

Culese din Ropcea, Jud. Storojneț

de Ioan Boca

Până ajunge orbul să-și capete vederile

A fost odată ca niciodată, că de n'ar fi nu s'ar povesti.

A fost odată un împărat orb. Și împăratul ista n'a fost orb chiar din facere, dar trăind în lume, Dumnezeu știe ce-a fost pățit — că patimile-s pe om — de-a fost orbit. Și ani de-a rândul au trecut și nu s'a mai lecuit. Câți doftori în țară, pe la toți a cercat, dar nici leacul să și-l fi aflat.

La urmă dă el printre babe, că doar babele se răspund că știu mai multe. Și căpătă răspuns: Dacă și-a spăla ochii cu lapte de femeie curată, care să nu fie drăgălașă la mulți, ci numai bărbatului ei, ar putea să se lecuiască.

Dă el, bietul împărat, șfară'n țară, ori de se află așa femeie; să-i aducă oțără de lapte și ce-a pofti aceea va priimi. Așteaptă răspuns... Așteaptă și așteaptă; pace! nu se răspunde niciuna!

Da' era'n vremea aceea un om sărac de păștea porcii la cutare boier. Și avea porcarul ista o frumseță de muiere atât de minunată, că dacă venia cu de-mâncare la bărbat-su, porcii, de spaima ei, o rupeau care'ncotro la fugă, de nu-i mai adunai cu săptămânile... Atâta de holbată era săraca de ea!

Aude porcarul ista de poronca ce s'a fost dat în țară și-și zice în sinea lui: „Măi, de bună seamă că femeia mea îi leacul bietului împărat.“

Vine acasă și-i povestește neveste-sei: — Mă femeie, este o poruncă așa și așa, da nu știu zău de-a fi cineva harnie s'o câștige.—

— D'apoi cum? Ce-i?

— 'Poi iga ce-i! Împăratul săracul a orbit și nu mai are vedere. Și leacul lui, ci-că numai lapte de femeie poate fi. Dară ce fel de femeie! Nu știi, săraca! Și nici nu-ți mai spun, pentrucă știu că nu mai câștig... —

Femeia, bine că i-a spus, — se pune pe capul lui și atâta îi roade urechile numai decât să-i spuie, că nu mai are bietul om încotro, și-i spune: — ...Numai lapte dela o femeie care s'a drăgostit cu șapte bărbați într'o noapte îi poate fi de leac.—

Atunci ea, ca smintită, prinde a bate în palme și a țupăi și a striga cât o lua gura că: — Aista-i norocul nostru! Brava! Aista-i norocelul nostru! —

Omul numai ce stă și se crucește. O întreabă că ce-i și cum.

— Apoi — zice ea — ast'noapte șese au fost la mine. Cel de pe urmă se ducea tocmai când veniai tu. Da nu știu zău, tu-i putea fi de un folos ceva? Ori tus-șapte trebuie să fie străini?... —

— Nu! Nu-s de nici un folos, pentrucă tus-șapte trebuie să fie străini! . . . — îngaimă omul dus pe gânduri.

— Să lăsăm dară pe desară — răspunde muierea — că vine el și cel de-al șeptelea! —

— Ba acu-i prea târziu! — îngână oimul, și'n gândul lui: „Bată-te varga lui Dumnezeu, hăzenie a pământului! Dacă și tu te-ai aflat să ai câte șapte ibovnici pe noapte, apoi una mai spălățică trebuie că nici nu le mai știe de capăt!“ . . .

Și, de groază, își ia porcarul lumea'n cap. Nici de nume n'a mai vrut să-i auză.

Merge el ce merge, și mergând așa, odată încremenește locului: un răcnet și-un țipăt — tăiere de cap, nu ceva! Și adecă ce era, mă rog? Il împinsese pe diavol păcatul să se încingă la bătaie cu o babă. Da bătaie dela roate! Și pentru ce anume? Diavolul avusese pâne cu baba în parte. Și — babele șugubețe: când fu toamna la strâns, zice baba cătră drac: — Mă frate, uite ce m'am gândit eu. Ca să nu ne mai cioșmolim atâta cu împărțeala, facem împărțeală metedă: tu strângi de deasupra și eu din pământ.

— Fie și așa! — se invoiește diavolul, și prinde a și strânge bălele, cindură-că au lost avut barabule...

În cele din urmă, se trezește drăculețul că baba l-a celuit.
„Stăi tu, târfă, la anul nu mă mai înșeli tu!” — se amărâ-nicește tartorul.

Și, la un an, zice el cătră babă: — De-amu, cumătriță dragă, să facem împărțeală și netedă și dreaptă: oiu mai strânge și eu din pământ și dumiata de deasupra! —

— Dă! Fie și așa! — se smerește băbușca, și prinde a-și strânge repede strujenii de păpușoi cu niște ciocălăi ca aceia!... Diavolul, pe urma babei, tot scoate la ciocleji, de-și sparge palmele, nu ceva! Că sămănaseră păpușoi, mă rog! Vede Michiduță că-i rău și iară-i tras pe șfară.

— Măi babă măi, iară m'ai înșelat!

— Ba te-i fi înșelat dumiata singur! —

Și din vorbă 'n vorbă, se sborșește dracul și-i hotărește babei:

— Ba știi ce, babo, de sămănat am sămănat în parte; de-acu hai să ne și batem în parte!

— De ce nu? Se poate! — răspunde baba.

Și diavolul fuga afară, de-și cată o jordie lungă-lungă. Vine'n casă. Baba, ce să apuce mai degrabă: culișerul.

Până să îndoaie dracul jordia, baba din cotruță, îl frige nu ceva. Vede bietul Aghiuță că-i rău.

— Stăi! — zice — Na-ți de-acu ție jordia și culișerul îl iau eu.

— Bine! — face baba — Da hai afară, la aier, ca să ne putem bate mai zdravăn.

— Hai! —

Și afară, unde nu mai ți-l prinde băbușca a-l tăia de departe cu jordia . . . Diavolul, cu scurtătura de culișer, ce era să facă?

Noroc de pielea lui că tocmai atunci răsărise și porcarul nostru pe acolo.

— Breee! Da ce-i aicea? — strigă omul.

— Bătaie-i! Bătaie! — țipă diavolul.

— Cum așa bătaie?

— Oprește, mă rog, baba, că-ți spui eu cum! . . . —

Oprește omul baba: — Ian îngăduie oțără, mătușă, că am olecuță de vorbă cu creștinul ista! —

Și-i povestește Necuratul câte a tras cu baba, și acu nu i-ar mai trebui nimică, numai să poată scăpa de belea.

— Dă! Dacă-mi găsești ce-mi trebuie — face omul — apoi poate te scap eu!

— Haida, spune, te rog, repede, ce-ți trebuie !

Și-i spune ista : lapte de femeie curată.

— Greeu! Da hai: degrabă, degrabă, poate tot mai găsim o femeie curată, la cutare nuntă. Și de mai zăbovim, apoi și pe dansa o păgubim, că tocmai s'au pus doi flăcăi pe capul ei s'o *chichluiască*.

Își face acu omul obraz cătră babă și zice: — Îrra, mătușică, fă bine de-mi adu oleacă de apă din casă, că mă stâng cu zile de sete. —

Se duce baba în casă, dracul se apleacă într'un genunchiu și zice cătră om: — Sui, mă rog, repede și haidam! — Atâta de mâncat era de babă!...

Se aburcă omul în cărca dracului. Dracul face câțiva pași și-i pică omului pălăria din cap.

A fost odată, ca niciodată...

— Stăi, drace, să-mi rădic pălăria .

— Cum să stau? Unde să stau? Că până la pălăria ta trei zile încheiate trebuie să tot mergi înapoi!

— Cum trei zile, dacă numai acum ia a picat?

— Deaceea numai trei zile, că chiar acu a picat, și de mai mergeam pe atâta, apoi nici într'un an de zile nu ajungi până la pălăria ta! —

Își lasă omul pălăria prăpădită și iată-i ajunși la nunta cu pricina. Zice diavolul: — Repede, repede la stogurile celea! Și-i da acolo de-o nevestă că stă de vorbă cu doi flăcăi. Și flăcăii oîmbie c'o ploscă de rachiu, cindură-că tocmai stau s'o *cântărească*.

Se duce omul repede încolo și se roagă de flăcăi că are să-i spuie ceva femeii; să-i deie olecuță drumul. I-au dat-o. Și-o

poftește porcarul să-i sloboadă un păhăruț de lapte. Câte parale i-a plătit ori cum i-a fi mulțămît omul — treaba lui!

Destul că vine omul voios, tare voios, la drac: — Iga! Am căpătat! —

— Ai căpătat! Da și pe aista tot numai eu te-am ajutorat să-l capeți! — răspunde Satana — Și să știi că femeie curată îi numai aceea pe care dracul o păzește de întinare! —

Pe urmă, om și diavol, s'au mulțămît ei unul de altul c'au scăpat cela de babă, ista de podoaba sa de nevastă și — dus a a fost fiecare în lumea lui.

Ajunge omul nostru la împăratul — Luminate împărate, iacă leacul Măriei-Tale! —

Se spală împăratul cu laptele cela și îndata-mare prinde a vedea cum vedeam și eu, nemernicul de mine, când eram flăcau de optsprezece ani.

— Măi, minunat lucru-i și femeia la casa omului! — se miră împăratul; și apoi cătră bietul porcar care sta smerit deoparte: — Ce vrei omule, pentru binele ista?

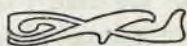
— Nimic — zice — numai să rămân și eu la curțile Măriei-Tale.

— D'apoi cum? N'ai casa ta?

— Păi văd că n'am! Că pare-c'am prins și eu oțără a vedea

Auzită în 25 Iulie 1916 dela soldatul *Nicolai Huțuleac* (născut 1879) din Frătăușul-nou, Bucovina.

Leca Morariu

Cântece

Bate-l, Doamne, pe popa
Că mi-a spovedit mândra.
Nu știu ce canon i-a dat
Că mă cheamă tot la pat...

Foaie verde șulărea
Cine-și teme muierea
Facă-și gard pe lângă ea.
Facă-și garduri cât ce poate
Mai dihai cât o cetate...

Că și eu o am temut	Cum aude că mi-e rău
Și-am plătit de mi-o făcut...	Fuga mere la părau
	De-mi aduce apă rece
Vecina de lângă mine	Și mi pune la cap, și-mi trece ¹⁾ ..

Doamne tare-mi prinde bine!

(Dela Eudochia Bujeniță) Culese de † Petre Cârstea

lară foaie de sipică	Mere la crăsmă, se îmbată,
Catunire-aş fără frică	Vine-acasă rău beteagă,
De mi-ar fi mândra mai mică,	Bărbatul la cap o leagă
Dar mi-i mândra răsărită	C'un răstau dela teleagă
Şi se cere-a fi iubită,	*
Şi mi-i mândra mărişoară	Frunză verde, foaie lată
După dragoste se-omoează.	Decât cu urâta 'n vatră,

Nevasta 'nvălită roată

Dela Grigori Capră din (Frătăuțul-vechiu)

Culese de Dimitrie Dan

Foaie verde și unu	Astăvară la Ispas
Drag mi-i mie șueru ;	Tinerel eram și gras.
Foaie verde și una	Și amu la ce-am rămas?
Drag mi-a fost a șuera	De m'ai pune la cântar
Când mergeam la cineva . . .	N'aș trage cât un țânțar.

Auzite (în 1914) dela Dimitrie Belega din Gurahumorului de
Leca Morariu

Bădița cu ochi albaștri . . . Să vii negru ca tina
Pentru el am tras năpaste! Mi-i fi drag ca inima,
Să mai trag pe câte am tras, Să vii negru cumu-i lutul
De bădița nu mă las! Drag mi-i fi ca sufletul!
Că-i frumos, și am cu cine . . . *

Und' mă duc, nu mi-e rușine. De când s'a dus bădița

Bădiuлу, bădiuțul meu,
Cum te duci! Cum rămân eu!
Șapte ani de nu-i veni
Tot pe tine te-oiu dori! . . .

¹⁾ . . Fiindcă, până cu fuga la părau, mă *doforește* el vecinul, bărbă-
țelul dumiaei . . . (Nota lui P. Cârșteanu!)

Și pe deal și pe nuiiele
 Și pe gândurile mele,
 Și pe deal și pe nuia
 Și pe inimuța mea.

*

Când eram la maică-mea
 Eram pui și rândunea,
 Drăguța cui mă vedea!...
 De cându-s la maica lui
 Nu-s nici rândunea, nici pui,
 Nici puiuțul nimăru!...

Auzite dela Eughenia Nastasi din Pătrăuți pe Suceava de

Leca Morariu

RĂBOJUL CĂRȚILOR

M. Sadoveanu și D. D. Patrașcanu, Sfintele Amintiri. —

O carte bună, o carte al cărei cuprins să lumineze, potolind frământări de suflet, este pentru zilele noastre ca izvorul răsărit, în dogoarea verii, în calea drumetului, ori ca luminița licăritoare pe fereastră, călătorului, când noaptea l-a prins, pribeag, în codru nesfârșit și necunoscut.

O asemenea carte este „Sfintele Amintiri“. Mergând pe cărarea cea bătută și sănătoasă a tradiției noastre cărțurărești, pe unde sfinte chipuri de înaintași, ca: Dosoftei al Moldovei ori Chesarie al Râmnicului, au ostenit, — autorii dau la iveală al doilea volum de Vieți ale Sfinților. Cu măiestria recunoscută de demult acum, cu autoritatea scriitorilor consacrați, D. Sadoveanu și Patrașcanu realizează, după vorba d. Brătescu-Voinești, o însemnată operă, nu numai literară, ci și culturală.

În stilul sfătos și potolit, pe alocuri vibrând de emoțiune, al primelor povestiri, recunoști, și 'n acest volum, pe d. Sadoveanu, după-cum în Viețile scrise de d. Patrașcanu re trăiești felul domniei-sale de a scrie, mai nervos, mai abrupt, mai „istoric“.

Ce se povestește: lupte cu ispitele vieții, cu nevolnicia personală și răutățile lumii, ale Sfințelor și Sfinților acestui pământ e înfățișat interesant, chiar pentru cărțurarul rafinat și sceptic al vremii noastre. Este, în luptele acestea mereu izbânditoare, cu toate aparențele contrarii uneori, o lumină de ideal, de credință religioasă nestrămutată, ce dă o nobleță desăvârșită vieții consacrate aceluia ideal și încurajează șubreda ființă a omului. Că acest

induiosător spectacol al jertfei personale, al instinctelor primare dominate până la exterminarea de puterea credinței, nu mai este *al vieții* noastre exterioare, poate fi adevărat. Că el nu mai însemnă nimic, însă, nici pentru *conștiința* noastră, este un curat neadevăr; dimpotrivă, el e o necesitate măcar pentru o minoritate de conștiințe și, tot mai prin asta, cu atâta mai de preț.

Dar, ar zice cineva, asta nu mai este poezie, ci didacticism. Și totuși, *este* poezie: o simți după fiecare pagină străbătută, la fiecare sfârșit de Viață sfântă. Și de n'ar fi ea și 'n alte elemente decât în tragismul acestor chipuri omenesti transfigurate, în lumina conștiinței lor pe care o simți aproape fizic uneori în lupta aspră cu ei înșiși și cu lumea, încă ar fi bogată poezie în acest volum de Sfinte Amintiri.

Că literatura aceasta însemnă mai mult decât *poezie*, nici o vină nu i se poate găsi. Dacă o înălțare mai pre sus de tine însuși, măcar în anumite clipe din viață, e necesară, — și așa se poate atunci când vrei să pricepi în adevăr arta, — să le fim recunoscători autorilor acestor Sfinte Amintiri pentru lumea ce ne înfățișază și pentru chipul în care totul în ele e realizat. La intrarea lor în sanctuarul nostru cărturăresc și etic, salutăm cu pioasă închinare aceste *Sfinte Amintiri*.

N. N. Răutu

Multe și mărunte...

Pentru istoria Teatrului din Moldova. — Oricât de amănunțită și conștiincioasă, cartea lui T. T. Burada „*Istoria Teatrului în Moldova*“, urmează să fie complectată cu încă multe știri în legătură cu teatrul ieșean și moldovean. Am observat acest lucru nu numai cercetând trupele care au colindat orașele de provincie, dar chiar pe cele din Iași. De ex., din dosarul Mitropoliei dela Iași cu n-rul 1795 din 1863 reiese că în acel an s'a serbat cu un program patriotic ziua de 24 Ianuarie ceeace în vol. II din Burada p. 248 și urm. nu e înregistrat. Despre programul dela 24 Ianuarie 1864 pomeneste p. 209. Din zisul dosar mai constatăm că în primele zile ale lui Februarie 1868 s'au jucat: „Descoperirea Americii“, „Istoria fiilor lui Eduard“ și „alte două piese“ cu conținut moral, despre care Burada nu amintește de loc, lipsindu-i informațiile cu totul dela data de 14 Dec. 1867 până la data de 9 Martie 1868.

Interesante mi sânt două fapte cari rezultă din zisul izvor: cel dintâiu preot din Iași care a frecventat Teatrul Național a fost un *Dimitrie Val[a]chianul* (= din Muntenia), venit în Iași ca preot de regiment, asistând la reprezentația națională dela 24 Ianuarie 1863, dus de cătră Colonelul său. Al doilea fapt important este că peste 5 ani — la începutul lui 1868, 5 preoți (4 iconomi și un diacon: *I. Creangă*) sânt chemați în judecata Consistoriului pentru vina că... au frecventat teatrul, în *costiumul* preoțesc!

Se cuvine laudă clerului din Ardeal cum și celui din Bucovina, căci în 1863 (cei din Ardeal) și în 1864 (cei din Cernăuți) primesc cu mare entusiasm trupe ca cea a fraților Vlădicescu-Tardini (în care se afla angajat și marele Eminescu), luând parte la reprezentații *tot clerul în frunte cu Mitropolitul!*¹⁾

Dar putea pricepe atest lucru un Calinic Miclescu, Mitropolitul care l-a exclus din cler — *pentru asta* — pe marele Ion Creangă?

D. Furtună

* * *

Scrisorile lui Creangă. — Scrisoarea lui Creangă publicată de d. D. Furtună în „Neamul românesc literar” An. I 1926 Nr. 17 nu mai poate fi socotită inecită, devremece s’a publicat de Gh. T. Kirileanu în „Ion Creangă” An XII 1919, 101 — 102 (Vezi și articolul *Ne completăm corespondența lui Creangă* în „Junimea literară” An. XIV 1925, 330). Neglijența e reeditare din partea redacției „Neam. rom. lit.” (pentru că nu astfel se reeditează documente de istorie literară!). — cu schimosiri ca „Februarie” în loc de „Fevruarie” și cu elisiuni ca „decret domnesc din timpul d-lui Maiorescu și ai societății literare *Junimea*” în loc de „decret domnesc din timpul d-lui Maiorescu. Celelalte (sc. cărți) încă sunt aprobate prin decisiuni ministeriale. Noi fiind ucenicii d-lui Maiorescu și ai societății literare *Junimea*” — nu poate fi decât condamnată.

Leca Morariu

¹⁾ T. T. Burada, op. cit. p. 204.

Bibliografie

Cărți

- R. Căndea, *Mitropolitul Vladimir Repta*, Cernăuți 1924.
I. E. Torouțiu, *Carmen Sylva în literatura românească*, Cernăuți 1924.
Dimitrie Dan, *Rolul preoțimii bucovinene . . 1775—1918*, Cernăuți 1925.
Tiberiu Cruda, *Văltorile vieții* (Nuvelă), Cernăuți 1926, Pr. 30 lei.
Constatin Morariu, *Ciprian Porumbescu*, Extras din „Junimea literară” 1925, cu 1 portret inedit al lui C. Porumbescu, Cernăuți 1926, Pr. 25 lei. **Se vinde în folosul Muzeului Porumbescu.**
Dr. N. Tcaciuc, *Heinrich Heine in der rumänischen Literatur*, Cernăuți 1926.
Teodor Balan, *Colonelul Urban în Bucovina, 1849*, Cernăuți 1926.
Constantin Loghin, *Istoria literaturii române*, Cernăuți 1926 Pr. 35 lei.
Leca Morariu, *Un cântăreț al Sucevi: T. Robeanu*, Cernăuți 1926, Pr. 35 lei (cu 18 clișee).
Al. Procopovici, *Principiul sonorității în economia limbii și Raporturile noastre interdialectale*, Extrase din *Dacoromania* IV, Cluj 1926.
Iosif Popovici, *Abatele Rousselot, creatorul foneticei experimentale*, Cluj 1926, Pv. 25 lei (cu 7 clișee).
V. Bogrea, *Sfinții-Medici în graiul și folklorul românesc*, Cluj 1926, Extras din *Dacoromania* IV.

Reviste

Revue d' Ethnographie (Paris 1925) cu studiul lui Mihai Vulpescu, *Coutumes Roumaines* (Noaptea Sf. Andrii, Moș Ajun, Crăciunul, Ignatul, Colindele, Steaua Breaza, Vicleimul). Textul e lămurit și cu exemplificări melodice în note curente și'n note orientale.
Candela (Cernăuți, An. 1925 Nr. 11—12); *Convorbiri literare* (An. 58, 1926 Nr. Ian-Febr.); *Cosinziana* (Cluj, An. X 1926 Nr. 13); *Datina* (Turnu-Severin, An. IV 1926, Nr. 1—2); *Junimea literară* (Cernăuți, An. XIV 1925 Nr. 11—12); *Peninsula balcanică* (București, An. III Nr. 10—11, Febr.-Martie 1926); *Țara de jos* (București, An. III 1926, Nr. 4); *Țara noastră* (Cluj, An. VII 1926 Nr. 11); *Răsăritul* (București, An. VIII Nr. 7 Mart 1926); *Răzeșul* (Bârlad, An. I. 1926 Nr. 3); *Revista funcționarilor publici* (București, An. 1926, Nr. 3); *Revista Moldovei* (Botoșani, An V 1926 Nr. 2); *Viața literară* (București, An. I 1926, No. 7-8).

De-ale administrației

Ctitorii noștri.—Fondurile noastre au mai sporit cu următoarele daruri: **1000 lei** dela d-l profesor I. E. Torouțiu (București); **150 lei** dela d-l preș. al Curții de Apel Dr. Cornel Gheorghian (Cernăuți); câte **100 lei** dela P. C. Sa Păr. Erast Hostiuc (Storojineț) și dela d-l inspector școlar Dr. N. Tcaciuc (Cernăuți); câte **50 lei** dela d-nii Axentie Bilețchi-Oprișeni (Brodina), Păr. Ioan Boca paroh (Ropcea), Atanasie Mitric artist dramatic (Cernăuți) și Eugen Pohonțu locotenent (Cernăuți). — Mulțumiri cordiale!

* * *

Un rar prieten al culturii. — D-l revizor-școlar Ilie Doboș-Boca (Suceava), cunoscut prieten al culturii românești, ne-a surprins cu 34 abonați câștigați de D Sa p. revista noastră. . .

Tipografia „Moderna“, Suceava.

Prețul Lei 25.—